Ulkoministeriö Neuvostoraportti EU/13/2025-UM-20

Pietarinen Aino 27.6.2025

Ympäristöneuvoston raportti 17.6.2025

Kokous

Ympäristöneuvosto 17.6.2025

Ympäristöneuvosto järjestettiin 17.6.2025 Luxemburgissa. Suomea edusti ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Lainsäädäntöaloitteissa saavutettiin yleisnäkemys asetuksesta ajoneuvojen suunnittelua koskevista kiertotalousvaatimuksista ja romuajoneuvojen jätehuollosta.

Lisäksi ympäristöneuvostossa keskusteltiin EU:n panoksesta marraskuussa pidettävään ilmastosopimuksen COP30 osapuolikokoukseen Belemissä Brasiliassa.

Muissa asioissa tuleva puheenjohtajavaltio Tanska esitteli työohjelmaansa. Lisäksi komissio esitteli kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien yhteenvetoa, vesiresilienssistrategiaa, sekä nostettiin esille muun muassa REACH-asetuksen lyijyluoteja koskevia huomioita sekä F-kaasuasetuksen kytkinlaitteisiin liittyvää ekosuunnittelualoitetta.

Lainsäädäntöasiat

1. Asetus ajoneuvojen suunnittelua koskevista kiertotalousvaatimuksista ja romuajoneuvojen jätehuollosta – *hyväksyminen*

Puheenjohtajana toimiva Puolan ympäristöministeri Paulina Hennig-Kloska esitteli kompromissitekstin keskeisen sisällön ja toivoi sille tukea jäsenvaltioilta neuvoston yleisnäkemyksen hyväksymiseksi. PJ muistutti, että asetuksen tavoitteena on edistää kiertotaloutta autoteollisuudessa ja varmistaa romuajoneuvojen ympäristön kannalta kestävä käsittely.

PJ kertoi, että soveltamisalaa oli laajennettu joiltain osin ja tuottajavastuuta hienosäädetty niin, ettei yksikään ajoneuvo välty tuottajavastuumaksuilta eikä yksikään romuajoneuvo lähde EU-alueelta ja arvokkaat raaka-aineita saadaan entistä paremmin pidettyä EU:ssa. Kierrätysmateriaaleissa mennään kohti samaa sääntelyä kaikille. Käyttöosuusvelvoite alkaa 15 prosentista ja nousee sitten 20 kautta 25:een tarjoten kierrätysteollisuudelle oikeat kannusteet toiminnan kannattavaan laajentamiseen. Myös toimeenpanoajoissa on saavutettu hyvä kokonaiskompromissi eri toiveiden välillä.

PJ katsoo, että edistyminen ehdotuksen keskeisissä osissa on johtanut huolellisesti punnittuun tekstiin, jossa päästään tasapainoon kunnianhimon ja toteutettavuuden välillä. Puheenjohtajavaltio toivoi laajaa tukea neuvoston kannalle, jotta tulevalla puheenjohtajamaalla **DK**:lla olisi vahva mandaatti kolmikantaneuvotteluihin.

Ympäristökomissaari Jessika Roswall korosti autoteollisuuden merkitystä Euroopalle ja nosti esiin, että asetuksen ansiosta EU:ssa voidaan kerätä enemmän romuajoneuvoja ja hyödyntää niiden osia ja materiaaleja sekä edistää autoteollisuuden vähähiilisyyttä. **KOM** painotti myös asetusehdotuksen alkuperäisen kunnianhimon säilyttämistä. KOM puolusti ehdottamaansa 25 prosentin kierrätysmuovin vähimmäissisältövaatimusta ja korosti vaatimuksen tärkeyttä EU:n kierrätysteollisuuden ja kierrätysmateriaalien markkinoiden vahvistamisessa. KOM perusteli myös sisämarkkinoita koskevaa SEUT 114 artiklaa ehdotuksen oikeusperustana ja korosti harmonisointia. KOM katsoi, ettei asetuksen tulisi aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa. KOM toi myös esiin, että huolta aiheuttaviin aineisiin liittyen voi tulla päällekkäisyyttä muun sääntelyn kanssa. KOM piti laajennetun tuottajavastuun osalta tärkeänä tasapainoa eri toimijoiden välillä ja painotti myös romuajoneuvoihin liittyviin laittomuuksiin puuttumista. Vaikka KOM on tyytyväinen tähän mennessä saavutettuun edistykseen, se muistutti, että autoteollisuuden hiilestä irtautuminen edellyttää kunnianhimoisen tekstin säilyttämistä. Vaikutusten arviointi ja EU:n yhteisen tutkimuskeskuksen tekemä tutkimus ovat luotettavia ja tuottavat tieteellistä näyttöä tavoitteiden toteuttamiskelpoisuudesta. Selvityksen mukaan EU:n kierrätysteollisuus pystyy toimittamaan 25 prosentin kierrätyspitoisuustavoitteen edellyttämät määrät. Muovin kierrätyslaitosten viimeaikaiset sulkemiset osoittavat, että ongelmana on kierrätysmuovien kysyntä, ei niiden tarjonta.

Jäsenvaltiot hyväksyivät neuvoston yleisnäkemyksen yksimielisesti ja tukivat asetuksen tavoitteita, mutta nostivat esille omia kantojaan asetuksen eri kohtiin liittyen.

BE, SI, ES ja **LU** tukivat **KOM**:n ehdotuksen mukaista 25 prosentin vaatimusta kierrätysmuovin vähimmäissisällölle ajoneuvoissa. **SE** kannatti kunnianhimoista vaatimusta. **NL** oli harmissaan, että vaatimusta oli vesitetty ja toivoi, ettei sitä enää vesitetä jatkoneuvotteluissa. **LT, CY, EE, PT** ja **FR** tukivat kompromissitekstin vaiheittaista kierrätysmuovin vähimmäissisältövaatimusta. **FR** kuitenkin painotti, ettei kunnianhimoa tulisi enää vähentää. **DE** ja **RO** korostivat autoteollisuuden sopeutumiskykyä ja katsoivat, että asetus vahvistaa kierrätysmateriaalien markkinoita. **RO, SK** ja **LV** pitivät tärkeänä riittävää siirtymäaikaa. **IT** toivoi, että kierrätysmuovin vähimmäissisältövaatimusta tarkasteltaisiin uudelleen, jotta voitaisiin varmistaa kierrätysmuovin saatavuus. **HU, CZ** ja **BG** pitivät vaatimusta liian kunnianhimoisena. **CZ** oli huolissaan kierrätysmateriaalin saatavuudesta ja vastusti sitä, että osan kierrätysmuovista tulisi olla peräisin romuajoneuvoista.

Useat jäsenvaltiot **FR, LU, DE, LV, LT, AT, CZ, NL** tukivat säännöksiä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että EU:n ja kolmansien maiden kierrätysmateriaaleihin sovellettaisiin vastaavia vaatimuksia. **RO** korosti, että sääntelyn tulee olla linjassa Maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjen kanssa. **AT** toivoi asiaan horisontaalista ratkaisua kiertotaloussäädöksessä. **IT** ja **IE** eivät tukeneet säännöksiä EU:n ja kolmansien maiden kierrätyslaitosten vastaavista vaatimuksista ja painottivat asian tarkempaa tarkastelua.

Useat jäsenvaltiot **FI, LU, SK, LT, SI, IE, EL, AT, MT, PT** olivat huolissaan tuottajan velvollisuudesta kattaa jätehuoltokustannukset, kun ajoneuvosta tulee romuajoneuvo toisessa jäsenvaltiossa. Huolta herättivät erityisesti säännöksen epäselvyys ja toteuttaminen sekä säännöksestä aiheutuva hallinnollinen taakka. **AT, PT** ja **MT** painottivat jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa. **MT** korosti myös liikkumavaraa jäsenvaltioille ja vaikutustenarviointia. **RO, HU** ja **CZ** tukivat velvollisuutta. **EE** korosti velvollisuuden digitaalista toteutusta ja jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa.

FI oli pahoillaan siitä, ettei laajennettuun tuottajavastuuseen liittyvissä säännöksissä ole liikkumavaraa säilyttää nykyistä kansallista tuottajavastuujärjestelmää. **FR** piti laajennettua tuottajavastuuta tärkeänä keinona taistella laitonta toimintaa vastaan ja sanoi jatkavansa keskustelua asiasta trilogeissa. **EL** olisi halunnut pakolliset sopimukset käsittelylaitosten ja tuottajien välille. **DE** vastusti pakollisia sopimuksia. **HU** oli tyytyväinen tuottajavastuusäännöksiin. **BG** ja **HR** painottivat kansallisten erityispiirteiden huomioon ottamista tuottajavastuusäännöksissä. **BG** ja **PT** korostivat tuottajavastuusäännösten täytäntöönpanoa.

FI nosti esiin myös seuraamussääntelyn selventämisen. **FI** kertoi jättävänsä esittämistään huolista lausuman.

FR, CY ja **CZ** tukivat soveltamisalan laajentamista. **SI** ja **BG** olivat huolissaan soveltamisalan laajentamisesta. **BG** painotti myös vaikutustenarviointia.

DK piti asetuksen tavoitteita tärkeinä ja kertoi, että pyrkii aloittamaan kolmikantaneuvottelut mahdollisimman pian.

KOM totesi kuulleensa jäsenvaltioiden kommenteissa huolta asetuksen aiheuttamasta hallinnollisesta taakasta ja sanoi ottavansa sen huomioon. KOM piti tärkeänä välttää tarpeetonta byrokratiaa. KOM painotti myös kiertotalouteen siirtymistä autoteollisuudessa, joka on strateginen toimiala EU:ssa.

PJ Kiitti siitä, että kaikki jäsenvaltiot tukivat ehdotusta. **PJ** vahvisti myös, että kolme jäsenvaltiota **DE, FI, NL** on jättänyt asiakohtaan lausuman, ja nämä tullaan sisällyttämään kokouspöytäkirjaan.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

2. EU:n panos marraskuussa pidettävään ilmastosopimuksen COP30 osapuolikokoukseen Belemissä Brasiliassa – *yleiskeskustelu*

Puheenjohtaja Puolan valtiosihteeri Krzysztof Bolesta totesi, että asia käsitellään ei-julkisena asiakohtana. Ilmastosopimuksen COP30 kokous pidetään marraskuussa, ja sitä koskeva EU:n sitoumus (nationally determined contribution, NDC) tulee antaa ennen kokousta. Puheenjohtaja viitasi NDC:n poliittiseen luonteeseen sekä geopoliittisen tilanteen vaikutuksiin, EU:n rooliin globaalissa ympäristössä sekä NDC:n sisältöön ja yhteyteen tulevaan EU:n ilmastolain muutokseen.

Ilmastokomissaari Wopke Hoekstra korosti muun muassa NDC:n tarpeellisuutta luoden pohjaa COP30 keskusteluun sekä EU:n tärkeää roolia suunnannäyttäjänä kansainvälisissä ilmastokeskusteluissa.

Jäsenvaltiot ottivat esille muun muassa kunnianhimoisen ja käytännönläheisen lähestymistavan NDC:n käsittelyssä sekä EU:n roolin esimerkkinä ja globaalina ilmastojohtajana COP30-kokouksessa. Lisäksi myös hiilestä irtautumisen ja kilpailukyvyn edistäminen nousi esiin, sekä NDC:n yhteys viimeisimpään tieteelliseen tietoon ja Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteeseen. Valtiot kommentoivat myös EU:n ilmastolakiehdotuksen ja 2040 ilmastotavoitteen 90 % sekä NDC:n yhteyttä, sekä joustoelementtejä, jotka ovat nousseet esille päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi. Myös teknologianeutraaliutta korostettiin joidenkin jäsenvaltioiden puheenvuoroissa, kuten myös rahoituksen tärkeyttä ja sosiaalisten näkökohtien huomioimista.

3. Muut asiat

a) Baselin (COP 17), Rotterdamin (COP 12) ja Tukholman (COP 12) yleissopimusten osapuolten kolmoiskonferenssi (Geneve, 28.4 – 9.5.2025) – *Puheenjohtajan ja komission tiedotusasia*

Puheenjohtaja raportoi Genevessä 28.4.–9.5. järjestetystä Baselin (COP 17), Rotterdamin (COP 12) ja Tukholman (COP 12) sopimusten yhteiskokouksesta. Kokouksen teemana oli ”Näkymätön näkyväksi: kemikaalien ja jätteiden asianmukainen käsittely”. Monissa kysymyksissä saavutettiin huomattavaa edistystä, mikä vauhditti entisestään yhteistyötä kumppaneiden kanssa eri puolilla maailmaa. Seuraavaa kokousta isännöi Panama huhtikuussa 2027.

Tukholman sopimuksen osalta **KOM** oli tyytyväinen pysyvien orgaanisten yhdisteiden (POP-yhdisteiden) lisäämiseen, korosti yleissopimuksen joustavuutta mukautua yhteiskunnallisiin tarpeisiin lisäämällä ilmailu- ja puolustuskäyttöön tarkoitettuja kemiallisia yhdisteitä koskeva määräaikainen poikkeus ja raportoi, että äskettäin perustettu vaatimustenmukaisuusmekanismi käynnistettiin, kun vaatimustenmukaisuuskomitean ensimmäiset jäsenet valittiin ja työohjelma hyväksyttiin.

Rotterdamin sopimuksen osalta **KOM** suhtautui myönteisesti mm. karbosulfaanin lisäämiseen luetteloon, mutta pahoitteli sitä, ettei päästy yksimielisyyteen keskusteluissa olleen kahdeksan kemikaalin luetteloinnista.

Baselin sopimuksen osalta **KOM** totesi, että tulokset ovat täysin linjassa EU:n ensisijaisten tavoitteiden kanssa, kuten tekstiilijätteen globaalin kaupan kestävyyden sisällyttäminen osapuolikokouksen (COP) työohjelmaan (**SE** esitti tukensa), muovijätteitä ja sähköistä jätettä koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanon priorisointi ja sähköisen jätteen yhdenmukaisen tunnistamisen kehittäminen maailmanlaajuisesti.

Lopuksi **KOM** pahoitteli sitä, että Keski- ja Itä-Euroopan alue, johon kuuluu useita EU:n jäsenvaltioita, ei kyennyt nimeämään ehdokkaita toimielimiin, koska Venäjä ja Valko-Venäjä estivät asian.

CZ korosti sitä, että nyt ensimmäistä kertaa ei onnistuttu valitsemaan itäisen Keski-Euroopan edustajaa sopimuksen toimielimiin **RU** ja **BY** vuoksi, jolloin myöskään seuraavan kokouksen sisältään ei pystytä vaikuttamaan niin hyvin. Geopoliittinen tilanne alkaa vaikuttaa myös tieteelliseen toimintaan sopimusten taustalla. Toiveena on silti löytää hyviä ratkaisuja. On entistäkin tärkeämpää varmistaa PJ:n (**LT**) tuki Panaman osapuolikokouksessa aikanaan.

b) <u>Kiertotalous ja kierrätysteollisuus – tuki kierrättäjille nykyisessä taloudellisessa kontekstissa</u> – *Komission tiedotusasia*

Puheenjohtaja esitteli jaetun tausta-asiakirjan ja ilmaisi huolensa EU:n kierrätysteollisuuden tilanteesta. PJ korosti, että on tärkeää varmistaa, että ala pysyy kilpailukykyisenä EU:n kiertotalouden vahvistamiseksi.

Komissaari Roswall kertoi, että kierrätysteollisuuteen kohdistuu useita yhtäaikaisia haasteita, kuten markkinoiden epävakaus, sekundaariraaka-aineiden hintojen nousu suhteessa primaariraaka-aineisiin sekä kolmansien maiden taloudellisesti tuetun halvan tuonnin aiheuttama epäreilu kilpailu. **KOM** esitteli joukon toimenpiteitä, joihin se aikoo ryhtyä tilanteen korjaamiseksi, esimerkiksi 2026 annettava kiertotalouslaki, jonka pitäisi edistää toimivia sekundaaristen raaka-aineiden markkinoita EU:ssa. Lisärahoitusta myönnetään myös Innovaatiorahaston ja Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta jo vuonna 2025, joita KOM toivoi jäsenvaltioiden täydentävän kansallisilla toimenpiteillä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi EU:n jätelainsäädäntöön sisältyvän joustavuuden hyödyntäminen kansallisten laajennettujen tuottajavastuujärjestelmien (EPR) perustamisen nopeuttamiseksi mm. tekstiileille. Jäsenvaltiot voisivat myös paremmin viestiä olemassa olevista välineistä, joilla tuetaan kierrätysinfrastruktuureja, sekä varmistaa kansallisten tulli- ja markkinavalvontaviranomaisten riittävät resurssit. Jäsenvaltiot voisivat myös käyttää koheesiovaroja ja valtiontukijärjestelmiä kiertotalouden tukemiseen. KOM on valmis tukemaan jäsenvaltioita niiden kaikissa toimissa.

Puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot (**AT, BE, CZ, EE, ES, FR, HU, IT, LT, LU, NL, PT**) pitivät EU:n kierrätysteollisuuden haasteita keskeisenä ratkaistavana kysymyksenä ja korostivat erityisesti muovi- ja tekstiiliteollisuuden toimien kiireellisyyttä. Etusijalle olisi asetettava muun muassa pikamuodin haasteet (**ES, FR, LT**). Ne ilmaisivat vahvan tukensa komission esittämille toimille, erityisesti vaatimalla kunnianhimoista kiertotalouslakia ja uusioraaka-ainemarkkinoiden luomista (**BE, FR, IT, LT, PT**). Monet maat (**AT, BE, CZ, EE, ES, HU, FR, LT, LU, NL**) kannattivat laajennettujen tuottajavastuujärjestelmien tukemista ja viittasivat erityisesti EU:n laajuisten järjestelmien perustamiseen ja kaikkien tuottajien keskitettyyn rekisteröintiin. Muutama jäsenvaltio ehdotti jätteisiin liittyvien sääntöjen yksinkertaistamista, jätteiden luokittelun yhdenmukaistamista ja EU:n laajuisten kierrätyspaikkojen perustamista (**EE, FR**).

Tulli - ja markkinavalvonnan tehostamisen tarve mainittiin useaan otteeseen, samoin kuin verkkoalustojen epäreiluun kilpailuun ja haitallisiin käytäntöihin puuttuminen, jotka heikentävät EU:n kilpailukykyä (**AT, BE, CZ, ES, FR, HU, LU).** EU:n sääntöjä olisi sovellettava yhtäläisesti kolmansista maista tulevaan tuontiin esimerkiksi peililausekkeiden avulla ja tekemällä kaikkien EU:n markkinoille saatettujen tuotteiden kierrätettävyydestä pakollista (**EE, FR**). Kaikki tämä vaatisi myös lisäinvestointeja (**FR, LT**). Muita mainittuja kannustimia olivat kierrätysmateriaalien alhaisempien arvonlisäverokantojen asettaminen (**CZ**), kiertotaloutta tukevien valtiontukijärjestelmien käyttö (**NL**) ja ympäristösääntöjen käyttö julkisissa hankinnoissa (**EE**).

c) <u>Vesiresilienssistrategia</u> – *Komission tiedotusasia*

Komissio esitteli jäsenvaltioille 4.6.2025 julkaistun vesivarmuutta (vesiresilienssiä) koskevan strategian suosituksineen. Strategian ympäristö-, talous- ja sosiaaliulottuvuuden kattavat peruspilarit ovat:

I. hallinnon parantaminen ja rahoituksen lisääminen vesi-infrastruktuuriin ja vesihuoltoon;
II. digitaalisten työkalujen ja tekoälyn parempi hyödyntäminen;
III. tutkimus- ja innovaatiotoiminnan lisääminen;
IV. päättäväisemmät toimet tulvien ja kuivuuden torjumisessa.

Strategia vahvistaa myös EU:n globaalia yhteistyötä rauhan edistämiseksi. **KOM** korosti, että strategiaan on kuultu laajasti sidosryhmiä, ja myös Euroopan parlamentti on antanut asiasta suosituksia. KOM esittää jäsenvaltioille antamissaan vesitehokkuutta koskevissa suosituksissa mm. (ei-sitovan) tavoitteen lisätä EU:n vesitehokkuutta 10 % vuoteen 2030 mennessä.

17 jäsenvaltiota piti puheenvuoron (**SE, ES, LU, SI, AT, FI, RO, CY, BE, HR, IT, EL, PT, HR, DE, FR, DK**). Nämä kaikki suhtautuivat strategiaan myönteisesti ja arvostivat sitä, että komissio korostaa vesipolitiikan merkitystä. **SE, BE, LU** ja **FR** korostivat mm. jatkuvia toimia PFAS-pilaantumisen torjunnassa, kun taas **AT, SI, FI, RO** ja **CY** kiittivät komissiota alueellisten haasteiden tunnistamisesta kussakin jäsenvaltiossa. **IT, SI, FI, BE, HR, EL, PT** ja **DK** viittasivat olemassa olevaan investointivajeeseen ja vaativat infrastruktuurin ja investointien perustamisen vauhdittamista. Tässä yhteydessä **HU** oli erityisen tyytyväinen Euroopan Investointipankin sitoutumiseen, mutta katsoi, että uuden rahaston perustaminen asiaan on monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) sisällä välttämätöntä (myös **PT**). **AT** suhtautui hieman kriittisesti siihen, että maatalouden osuutta korostetaan niin paljon, koska se on ala, joka tarvitsee paljon vettä. **FR** puolestaan odotti, että maatalouden ja teollisuuden kaltaiset alat, jotka kuluttavat eniten ja saastuttavat eniten, maksavat enemmän. **ES, LU, CY, EL, PT** ja **FR** olivat halukkaita jakamaan parhaita kansallisia käytäntöjään, **HU** vaati veden hinnoittelun pitämistä kansallisella tasolla kohtuullisen hintatason varmistamiseksi, ja **DE** peräänkuulutti voimassa olevan lainsäädännön täysimääräistä täytäntöönpanoa ja varoitti hallinnollisesta taakasta. **FI** korosti myös veden asemaa kolmoiskriisin torjunnassa ja kertoi voivansa tarjota vesiviisaita ratkaisuja muille maille. **RO** korosti rajat ylittävää yhteistyötä, Välimeren maat muistuttivat desalinisaatioratkaisuista (suolan poistamisesta merivedestä) ja **BE** peräänkuulutti luontopohjaisia ratkaisuja vesihuoltoon. **PT** muistutti omista edistyksellisistä kansallisista strategioistaan.

Tuleva puheenjohtajamaa **DK** aikoo laatia strategiasta neuvoston päätelmät. Työ aloitetaan heti kauden alussa teknisellä tasolla.

d) <u>YK:n valtamerikonferenssin 2025 tulokset (Nizza, Ranska 9-13.6.2025) –</u> *Komission ja Ranskan valtuuskunnan tiedotusasia*

Ranska esitteli Costa Rican isännöimän YK:n valtamerikonferenssin kolmannen kokoontumisen (UNOC-3) tärkeimmät tulokset. Osallistujamaita oli yli 175 ja valtionpäämiehiä yli 60. Biologista monimuotoisuutta kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolella koskevan sopimuksen (BBNJ) ratifiointeja on yli 50, minkä pitäisi pian mahdollistaa täytäntöönpanon aloittaminen vuoden loppuun mennessä. Lisäksi

37 maata on päättänyt keskeyttää syvänmeren kaivostoiminnan, koska tällaisella kaivostoiminnalla ja malminetsinnällä on valtavat vaikutukset hiilinieluun ja luonnon monimuotoisuuteen. Talousvyöhykkeiden ekosysteemien suojelun osalta maiden sitoutuminen suojelualueiden kattavuuden lisäämiseen lähenee nyt 12 prosenttia.

Tavoite kunnianhimoisen ja tehokkaan sopimuksen aikaansaamisesta muovien saastumisen lopettamiseksi vahvistettiin 96 maassa, kaikki EU:n jäsenvaltiot mukaan luettuina. Ensimmäiseen tiedekonferenssiin aiheesta osallistui yli 2000 tutkijaa. Sitoumuksia tehtiin myös laitonta kalastusta vastaan. EU:n valtamerisopimus tarjoaa strategisen vision meren suojelusta ja laajemminkin sinisestä taloudesta.

KOM korosti, että valtamerisopimus on vahva ja kollegiaalinen sitoumus suojella merta entistä paremmin. Se edellyttää koordinoitua ja yhdennettyä lähestymistapaa valtamerten hoitoon, siilojen purkamista ja sen varmistamista, että kaikki valtameriin liittyvät EU:n politiikat koordinoidaan paremmin. Euroopan valtamerisopimus rakentuu kuuden prioriteetin ympärille, ja se koostuu tulevina vuosina toteutettavista lippulaivatoimista. Meren terveyden suojelemiseksi ja parantamiseksi KOM tukee jäsenvaltioita nimeämään ja hoitamaan tehokkaasti suojeltuja merialueita ja varmistamaan voimassa olevan ympäristölainsäädännön tehokas täytäntöönpano.

KOM vauhdittaa EU:n sinisen talouden kilpailukykyä teollisuusmeristrategialla ja EU:n satamastrategialla, yhteisen kalastuspolitiikan arvioinnilla sekä vuoteen 2040 ulottuvalla kalastuksen ja vesiviljelyn visiolla. Siinä esitellään EU:n rannikkoyhteisöjen, saarten ja syrjäisimpien alueiden kehittämistä ja selviytymiskykyä koskevia erityisstrategioita. Merentutkimuksen ja meri-innovoinnin edistämiseksi komissio käynnistää EU:n Jäämeren tarkkailualoitteen, joka toimii pohjana Jäämeren digitaaliselle kaksoishankkeelle vuoteen 2030 mennessä.

Merenkulun turvallisuuden ja puolustuksen parantamiseksi KOM laatii strategian räjähtämättömien ampumatarvikkeiden poistamiseksi Euroopan vesiltä. EU:n kansainvälisen valtamerien hallinnan vahvistamiseksi komissio pyrkii ratifioimaan ja saattamaan nopeasti voimaan BBNJ-sopimuksen, ”merisopimuksen”. Meidän on hyväksyttävä pikaisesti lakiesityksemme BBNJ-sopimuksen saattamiseksi osaksi EU:n lainsäädäntöä. Konkreettisten tulosten saavuttamiseksi komissio ehdottaa vuoteen 2027 mennessä merialuesuunnitteludirektiivin tarkistamisen pohjalta ”valtamerilakia” ja varmistaa, että mereen liittyvät olemassa olevat tavoitteet voidaan tunnistaa yhdellä kertaa.

Komissio hyväksyi poliittisen julistuksen ja vapaaehtoiset sitoumukset, joita yhdessä kutsutaan Nizzan valtameren toimintasuunnitelmaksi. EU on ollut keskeisessä asemassa pyrittäessä mahdollisimman kunnianhimoiseen ja nopeasti toimeenpantavaan lopputulemaan. EU esitteli 57 uutta vapaaehtoista sitoumusta, joiden arvo oli lähes 1 miljardi euroa, mikä osoittaa, että EU:ssa panostetaan päättäväisesti vahvemman kansainvälisen valtamerien hallinnan toteuttamiseen. KOM muistutti myös sitoumuksesta suojella 30 % maastamme, vesistämme ja meristämme vuoteen 2030 mennessä, kuten Kunming-Montrealin maailmanlaajuisessa biodiversiteettikehyksessä sovittiin. Konferenssin aikana monet edistivät aktiivisesti keskusteluja maailmanlaajuisesta muovisopimuksesta, jolla puututtaisiin yhteen suurimmista meren saastumisen lähteistä. FR:n käynnistämä Nizzan herätyskutsu on kerännyt yli 95 maata vaatimaan kunnianhimoista sopimusta Genevessä. Tulevien viikkojen tehtävänä on hyödyntää Nizzan prosessia ja saada sopimus aikaan.

Neljä jäsenvaltiota puhui (**ES, CY, PT** ja **DE**). ES muistutti 30 prosentin suojelutavoitteestaan merialueilla vuoteen 2030 mennessä ja merkittävästä taloudellisesta panoksestaan Välimeren alueen yhteistyön siniselle rahastolle. CY korosti konferenssia BBBNJ-ratifiointien vauhdittajana, kiitti sekä syvänmeren kaivostoiminnan keskeyttämistä että Euroopan valtamerisopimusta (myös DE) ja muistutti Kyproksen johtamasta Eonios-hankkeesta. PT ilmaisi tukensa tuloksille ja korosti edistymistä kohti ”30 by 30” -suojelutavoitetta.

e) <u>REACH-asetuksen mukainen lyijykielto ampumatarvikkeissa ja kalastusvälineissä –</u> *Tsekin, Liettuan ja Slovakian valtuuskuntien tiedotusasia*

CZ, LT ja **SK** esittelivät neuvostolle huolensa komission ehdotuksesta kieltää lyijyn käyttö tietyissä ampumatarvikkeissa ja kalastusvälineissä REACH-asetuksen mukaisesti ja kehottivat komissiota harkitsemaan kieltoa uudelleen ja peruuttamaan ehdotuksen. Kyseiset jäsenvaltiot korostivat pitkäaikaista tukeaan lyijyammusten käytön kieltämiselle terveyden ja ympäristön suojelemiseksi, mutta katsovat geopoliittisen tilanteen olevan asialle nyt huono.

CZ kuvaili puolustusteollisuuden strategista merkitystä ja siviili- ja sotilasteollisuuden välisestä yhteydestä aiheutuvia seurauksia ampumatarvikkeiden toimitusketjuille ja totesi, että suunnitelluissa siviiliampumaratoihin suunnatuissa toimenpiteissä ei oteta huomioon niiden roolia urheilutoiminnassa, asevoimien koulutuksessa ja väestön yleisessä varautumisessa. CZ toi myös esiin huolet Euroopan ulkopuolelta tulevien vaihtoehtojen tarjonnasta ja niiden ympäristökuormituksesta sekä lyhyen aikavälin kielteisistä vaikutuksista haittaeläinten kannansäätelyyn ja maatalousmaiden suojeluun. **LT** totesi, että ehdotuksella voi olla kielteisiä vaikutuksia siviili -, sotilaalliseen ja teollisuuden varautumiseen. **SK** huomautti, että ehdotuksessa ei käsitellä riittävästi useita julkisissa kuulemisissa esitettyjä vastaväitteitä, totesi, että toimenpiteellä olisi kielteisiä vaikutuksia urheiluampumiseen, metsästykseen, kalastukseen ja puolustukseen, ja ehdotti, että mahdolliset lisärajoitukset voitaisiin toteuttaa jäsenvaltioiden tasolla toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Lisäksi nämä jäsenvaltiot vaativat perusteellista vaihtoehtojen vaikutusarviointia ja merkityksellisten vaikutusten analysointia ennen jatkotoimia.

Useat jäsenvaltiot ilmaisivat asialle tukensa **(IT, SE, BG, HU**) ja totesivat, että ympäristötavoitteiden ja käytännön haasteiden (**BG**) välistä tasapainoa on parannettava. Ne totesivat erityisesti, että teollisuuteen ja toimitusketjuihin (**IT, SE, HU**) kohdistuvia vaikutuksia on tarkasteltava uudelleen eikä komission ehdotuksessa oteta huomioon nykyistä geopoliittista tilannetta ja puolustusvalmiuden koordinointia (**SE**), ei myöskään edullisten, turvallisten ja sopivien vaihtoehtojen saantia ilman riippuvuutta kolmansista maista (**BG**). Näiden puutteiden vuoksi ehdotetaan tämän rajoituksen rajaamista metsästykseen ja siirtymäajan pidentämistä 10 vuoteen taloudellisen taakan vähentämiseksi ja asianmukaisen riistatalouden (**HU**) varmistamiseksi sekä vaikutusten lisäselvitysten vuoksi (**IT, SE, BG**).

ES ilmaisi tukensa komission ehdotukselle ja totesi, että Euroopan kemikaaliviraston arvioinnin ja komission analyysin mukaan vaikutukset asealaan eivät ole merkittäviä, joten sillä perusteella ehdotetut ympäristönsuojelutoimet eivät saisi hidastua.

FI totesi puolustuspoliittisten huoliensa tulleen jo huomioiduiksi, vaikka ehdotusta voitaisiinkin vielä parantaa joiltakin osin, esimerkiksi pidentämällä teollisuuden siirtymäaikoja voimaantulovaiheessa, jotta teollisuudelle jää varmasti riittävästi aikaa tarvittaville muutoksille. FI tukee lähestymistapaa, jossa jäsenmailla on paljon päätösvaltaa yksityiskohtien järjestämisessä, esimerkiksi ampumaratojen lupamenettelyissä.

KOM muistutti ehdotuksen valmisteluprosessista ja totesi, että rajoituksilla pyritään puuttumaan aineiden riskeihin, joita arvioidaan Euroopan kemikaaliviraston riskinarviointikomiteassa. Komitea on todennut lyijyn olevan erittäin myrkyllistä ja vaikuttavan ihmisten ja luonnonvaraisten eläinten elämään. Samalla ECHA:n sosioekonomisten riskien arviointikomitea arvioi rajoituksen vaikutuksia ja totesi, että käytettävissä on vaihtoehtoja, jotka eivät vaikuta kielteisesti metsästykseen, ampumiseen tai kalastukseen. KOM on rajoittanut esityksen soveltamisalaa ja käsitellyt puolustusvalmiuteen liittyviä huolenaiheita. Tähän kuuluu sotilas- ja turvallisuusjoukkojen lyijyammusten käytön rajaaminen soveltamisalueen ulkopuolelle sekä poikkeaminen ulkoampumaratojen lyijyluotikiellosta. Komissio muistutti myös, että puolustussektorin sääntelyn yksinkertaistamispyrkimykset ovat parhaillaan myös käsittelyssä omnibustyöryhmässä. KOM ilmoitti huomioivansa keskustelun lopputulemat asian jatkovalmistelussa.

f) <u>Tulevan puheenjohtajavaltion työohjelma</u> – *Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia*

Tanska tulevana puheenjohtajavaltiona esitteli 1.7.2025 alkavan puheenjohtajakautensa painopisteet.

g) <u>Ehdotus nimeämiseksi ilmastonmuutosta käsittelevän EU:n tietelliseen paneeliin</u> – *Puheenjohtajavaltion tiedotusasia*

Puheenjohtaja kertoi, että Euroopan ilmastonmuutosta käsittelevään tieteelliseen neuvoa-antavaan komiteaan nimetään uusia jäseniä perustuen tieteelliseen huippuosaamiseen ja monialaiseen asiantuntemukseen sekä sukupuoleen ja maantieteelliseen tasapainoon. CZ, HU ja RO ovat kiinnittäneet huomiota, ettei nyt ole edustettuna Keski - ja Itä-Euroopan jäsenvaltioita. Maantieteellistä tasapainoa on vahvistettava. **Komissio** totesi, että tieteellä on ratkaiseva asema, eri katsantokantoja sekä maantieteellistä tasapainoa tarvitaan.

h) <u>Kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien (NECP) arviointi</u> – *Komission tiedotusasia*

Komissaari Wopke Hoekstra esitteli 28.5 julkaistujen päivitettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien arvioinnin tulokset. Suunnitelmat ja niiden prosessi ovat hyvin tärkeitä 2050 ilmastoneutraaliuden lisäksi energiaturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden kannalta. Lopputulokseen vaikuttaa muuttunut geopoliittinen tilanne. Konkreettisia toimia tarvitaan ennakoitavuuden, näkyvyyden ja siirtymän toteutumisen sekä yksityisen ja julkisen rahoituksen kannalta. Komissio kehotti myös niitä kahta jäsenvaltiota, jotka eivät ole toimittaneet päivitettyjä suunnitelmiaan, tekemään niin mahdollisimman pian. Suunnitelmat osoittavat selkeää sitoutumista tavoitteisiin ja siihen kuinka tavoitteeseen päästään. Arvioinnin perusteella voidaan sanoa, että ollaan hyvin 2030 lainsäädännön linjalla, erityisesti -55 % kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä, mihin on sitouduttu ilmastolaissa. Taakanjaossa ollaan 38 %, mikä on vain 2 % alle tavoitteen joka on -40 %. Uusiutuvien osuus on 42,5 %, ja 2/3 jäsenvaltioista on nostanut uusiutuvan energian osuuttaan. Nykyisessä maailmantilanteessa, on tärkeää pysyä ilmastotavoitteiden linjassa, ja olla päättäväinen puhtaan energian tuottamisessa joka teollisuudelle, mikä on myös sosiaalisen ulottuvuuden kannalta tärkeää. Edelleen on kuitenkin tehtävä lisätoimia jäljellä olevan tavoitteen kuromiseksi umpeen. Maankäyttösektorilla ei olla sovitulla linjalla, vaikka tehdään enemmän ja yhä vähemmän hiilidioksidia päätyy ilmakehään. Tärkeää on kiinnittää huomiota energiatehokkuuteen sekä kotitalouksien energian kulutukseen. Jäsenvaltioiden toivotaan seuraavan NECP:n ohjeistusta, on vielä 5 vuotta aikaa saavuttaa tavoitteet. Komissio on esittänyt ehdotuksia kohtuuhintaiselle energialle, ja kuinka taklataan käsillä olevat haasteet.

DE mukaan NECP koskien mennään oikeaan suuntaan. Lainsäädännössä 2030 tavoitteen kannalta on tehty toimia ja tavoitteet ovat saavutettavissa, kunhan pysytään linjalla eikä heikennetä tavoitteita. Huolena kuitenkin se, mikäli ei tehdä sitä mitä tehtävissä on, eikä olla edistyksellisiä Euroopan ilmastotavoitteiden kannalta. **ES** toi esiin globaalin tilanteen, ilmastositoumuksensa, siirtymän puhtaaseen energiaan, sosiaalisten näkökohtien huomioimisen, ja on tärkeää edistää edelleen tavoitteita muun muassa uusiutuvassa energiassa sekä maankäyttösektorin osalta. Komission tulee edistää siirtymää oikeudenmukaiseen ja puhtaaseen energiaan, 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi, ja tulisi asettaa kunnianhimoinen 2040 tavoite, mihin kansallisia suunnitelmia tulee käyttää. **AT** näkee myös, että 2040 tavoite on relevantti NECP kannalta, on perustavanlaatuisia vaikutuksia yhteiskuntaan. On tärkeää asettaa kokonaisvaltainen lainsäädäntökehikko, ja vahvistaa kilpailukykyä, mutta myös joustot ovat tärkeitä, sekä negatiivisten päästöjen ja hiilen talteenoton sekä varastoinnin kannalta.

i) <u>MED9 Energia- ja ympäristöministerien ministerikokous (Portoz 1-2.6.2025)</u> – *Slovenian valtuuskunnan tiedotusasia*

Slovenia on toiminut kaikkien aikojen ensimmäisen Välimeren maiden ympäristö - ja energiaministerien kokouksen puheenjohtajana. Keskustelujen aiheena oli Välimeren alueen ilmastokestävyys. Lisäksi keskusteltiin ilmastonmuutokseen sopeutumisen valtavirtaistamisesta, kansallisten suunnitelmien paremmasta koordinoinnista ja ennakkovaroitusvalmiuksien vahvistamisesta. Alueelliset erityispiirteet olisi tärkeää huomioida myös Euroopan ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmassa. Keskustelua käytiin myös hiilestä irtautumisesta. **Komissio** kiitti alueellista ja rajat ylittävää yhteistyötä

keinona edetä ja korosti tarvetta systemaattiselle ja yhteiselle visiolle, jonka avulla resilienssi ja sopeutuminen voidaan valtavirtaistaa.

j) <u>Kytkinlaitteita koskevan delegoidun asetuksen valmistelua koskevan selvityksen käynnistäminen</u> – *Ranskan, Bulgarian, Kroatian, Tsekin, Viron, Unkarin, Irlannin, Italian, Latvian, Romanian, Slovakian, Slovenian ja Ruotsin valtuuskuntien tiedotusasia*

Ranska sekä joukko muita jäsenvaltioita on pyytänyt komissiota aloittamaan sellaisen delegoidun säädöksen valmistelun, jossa säädettäisiin ekosuunnittelusääntöjen mukaisesta kytkinlaitteiden elinkaaripäästöjen laskentamenetelmästä, jotta voidaan käynnistää mahdollisuus poiketa F-kaasuasetuksen mukaisista kytkinlaitteita koskevista rajoituksista. FR korosti myös kytkinlaitteiden keskeistä roolia sähkönsiirrossa ja verkon suojaamisessa ja peräänkuulutti, että suurjännitekytkinlaitteille voidaan myöntää lupa niin kauan kuin niiden hiilijalanjälki on pienempi kuin vaihtoehtoisten aineiden, jotta voidaan säilyttää ilmastotavoitteet mutta myös EU:n teollinen itsemääräämisoikeus. Vaihtoehtoisia tekniikoita tai aineita on yhä enemmän Euroopan markkinoilla, lisäksi tekniikat ovat erilaiset F-kaasujen ja niitä korvaavien vaihtoehtojen kannalta.

Jäsenvaltioiden joukko (BG, HR, CZ, EE, HU, IE, IT, LV, RO, SK, SI, SE, ES) tuki FR ehdotusta. Eräät maat kuitenkin muistuttivat siitä, että F-kaasuasetuksen tavoitteena on päästä eroon kasvihuonekaasuista jotka ovat F-kaasuja, joten FR aloitetta ei tuettu (FI, AT). EE näkee, että tiukempi F-kaasusääntelyn toimeenpano on tärkeää, sähköverkkojen toiminta tulee huomioida, ja tulisi tukea vaihtoehtoisia aineita, joilla pienempi hiilijalanjälki. Lisäksi tulisi huomioida, että on tärkeää, ettei kehityssähköverkon toimintaa vaikeuteta.

Elinkaariarviointia korostettiin (SE, LV), sekä asetuksen poikkeusten roolia, mutta onko komissio haluton arvioimaan elinkaarivaikutuksia (SE). Päästöjen vähentäminen ensisijassa on kustannustehokasta ja teknologianeutraalia (SE). IE mukiaan F-kaasuasetuksen määräaika 1.1.2028 on liian kunnianhimoinen. HR mukaan on huomioitava resilienssi, verkkojen tärkeys, ja strategiset teknologiat.

Painotettiin teknologianeutraaliutta (SK, RO, HU), sähköverkon hiilestä irtautuminen tärkeää (RO). SK, LV, HU viittasivat tarpeeseen sallia F-kaasuasetuksen mukainen poikkeus. CZ, SE, IT korosti sääntelykoherenssin tarvetta. HU mukaan markkinat eivät saa vaarantua, eikä tuotantovarmuus, teollisuuden sähköistäminen lisää energian kysyntää, joten ekosuunnitteluasetuksen suojamekanismit olisivat tarpeen. ES tukee valmistelututkimuksen fokusointia, yhteisen metodologian tärkeyttä ja sidosryhmäseminaarin järjestämistä. FI totesi, että on tärkeää varmistaa sähköverkon toimivuus, mutta kiinnitti huomiota myös F-kaasuasetuksessa jo olemassa oleviin joustoihin.

Tietyt jäsenvaltiot (DE, AT, NL) eivät voineet tukea ehdotusta. DE tukee komission kantaa olla sisällyttämättä F-kaasuasetusta ekologista suunnittelua koskevaan työsuunnitelmaan, F-kaasuasetuksessa on riittävästi joustoja ainakin tuottajille. Säädös on yleisesti hyväksytty, eikä tämä ole ollut ekosuunnitteluasetuksessa alun perin mukana. Voiko komissio vahvistaa, ettei EU:ssa enää tuoteta näitä F-kaasuja. AT mukaan ekosuunnitteluasetus on voimassa oleva säädös. Mekanismeja on katsottu kriittisesti, ja F-kaasuissa ollaan riippuvaisia kolmansista maista, joten ei jaa näkemystä että vaihtoehtoisten käyttö johtaa suurempaan riippuvuuteen kolmansien maiden kanssa. NL näkee, että F-kaasuasetuksessa on jo riittävät joustot ilman että mennään luomaan uutta delegoitua säädöstä, voiko komissio vahvistaa, että kytkinlaitteiden kaskadiperiaatteelle on riittävät joustot.

Komissio muistutti, että F-kaasuasetuksella pyritään jo vastaamaan esiin tulleisiin huolenaiheisiin, ja komission arvion mukaan nykytilanne ei edellyttäisi ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten asettamista. F-kaasukielto sisältää määräajat kielloille, jotka koskevat vain vuonna 2032 alkavia

suurjännitekytkinlaitteita, joiden korvaaminen on haastavinta. Lisäksi kiellot liittyvät sellaisiin tuotteisiin, joissa on jo käytössä joustoja, joiden nojalla toiminnanharjoittajat voivat tietyin edellytyksin valita laitteita, joissa käytettyjen F-kaasujen GWP (global warming potential) on suurempi. Komissio on myös antanut sidosryhmille ohjeet siitä, miten F-kaasuja koskevia sääntöjä sovelletaan kytkinlaitteisiin, ja muistutti, että komissio seuraa F-kaasuasetuksen toimivuutta kytkinlaitteiden osalta, ekosuunnittelun työohjelman sekä toimitusketjuihin ja hintojen kasvuun liittyen, ennen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten asettamista. Komissio ei siis näe, että tulisi asettaa ekosuunnitteluvaatimuksia. Komissio on avoin ehdotukselle kokoontua sidosryhmien kanssa keskustelemaan näistä huolenaiheista.

Puheenjohtaja totesi, että neuvosto huomioi FR:n ja muiden valtuuskuntien ehdotuksen ja huolet.